

1995

No. 9

Lokalhistorisk Arkiv & Forening

Nyt fra arkivet.....	side 2
Nyt fra foreningen.....	side 3
Min mors fortælling.....	side 4
Sommerturen.....	side 7
Lidt om Præstø.....	side 8
Historien om vrag "19".....	side 11
Skomagerlauget i Præstø.....	side 14
11 skomagere.....	side 15

Præstø lokalhistoriske Arkiv

Bestyrelsen for Præstø Lokalhistoriske Arkiv:

Søren Laursen (formand)
Elsie Björklund (arkivleder)
Hans Olsen (kasserer)
Kurt Johansen (komm. valgt)
Marie Larsen
Helga Thomsen
Lilli Henningsen

Har du stof til bladet, modtages det med glæde.

Udgiver:

Lokalhistorisk
arkiv og forening i
Præstø kommune.

Kommende arrangementer:

26.sep. 95 Arkivstyrelsesmøde.

16-17. sep.95: SLA-årsmøde.

10 okt 95: tur til matrikeldirektoratet og folkemindesamlingen.

18. nov 95: Billedregistreringskursus

EFTERLYSNING !

Arkivet har fået henvendelse angående tvillingerne Aase og Aage Alsing, (f. 27.4.1945) forældre: skibsfører Fin Alsing og hustru Edith Caroline Amelia (Præstø Amt). Der verserer historier om skibsforslis hvor alle er omkommet? Kender noges af bladets læsere til dette, eller andre oplysninger om familien, er arkivet meget interesseret.

Lokalhistorisk forening

Generalforsamling 24.jan 1995

Generalforsamlingen havde en god tilslutning af foreningens medlemmer. Formanden Elsie Björklund fremlagde en fyldig beretning om foreningens aktiviteter i 1994. Kasseren Søren Laursen fremlagde regskabet, som viste et mindre overskud. Kontingentet for 1995 forblev uændret 75,00 kr.

På valg var følgende bestyrelsesmedlemmer: Søren Laursen, Ole Hansen og Steffen Lyng Sørensen, som alle blev genvalgt.

Ole Hansen havde udarbejdet en lille quis der for deltagerne, gav mange hovedbrud.

Efter generalforsamlingen fortalte Søren Nielsen, Stavreby, meget interessant om: "Besejlingen af Jungshoveds sydkyst gennem tiderne".

På bestyrelsesmødet den 2. marts konstituerede bestyrelsen sig således: formand: Elsie Björklund, kasserer: Søren Laursen, sekretær: Steffen Lyng Sørensen, redaktionsudvalg: Hans Olsen og Søren Laursen.

Kommende arrangementer:

24.sep. 95: Sensommertur med bevaringsforeningen

26. okt.95: Ove Nielsen fortæller om "Roepiger".

16. nov.95 Dorthe Ville Jørgensen fortæller om "Vordingborg slot"

25. jan 96: Generalforsamling.

Bestyrelse for

Lokalhistorisk forening:

Elsie Björklund (formand)

Søren Laursen (kasserer)

Steffen Lyng Sørensen (sekretær)

Hans Olsen

Ole Hansen

Min mors fortælling om gamle dage i Præstø

Nedenstående fortælling om gamle dage i Præstø er stillet til rådighed af advokat Troels Grunstrup, Rødvig.

Over indgangsdøren står der på skiltet "N.P. Hanses Gæstgiveri". Skiltet er hvidt, bogstaverne sorte og snørklede. Man kommer ind i en gang, og både til højre og venstre er der skænkestue. Det er mest bønder, der kommer her. De kommer agende fra oplandet, - især de, der bor syd for Præstø, benytter dette værtshus. De stiller hest og vogn i købmandsgården på hjørnet - forretningen er aldrig blevet kaldt andet end "hjørnet"- og man får både at spise og drikke hos N.P. Hansen. Nogle af byens håndværksmestre holder også til her, men det er nu nok bønderne, gæstgiveren lever af.

En gang hver sommer flytter N. P. Hansen hele molevitten ned ad Skovhuse til og tager den fortjeneste med, som en sommerfest giver. Så er han selv, madammen og pigerne på benene i 2 døgn - sove må man senere. Et telt rejses i skoven, alt glas, porcelæn og bestik pakkes ned derhjemme, læsses på hestevognen, og så kører man til

skovs, hvor det hele pakkes ud. Borde og bænke stilles op, og man er parat til at udskænke øl og brændevin. - Hele aftenen går dansen uden for teltet, og tørsten er stor. Når aftenen er slut, rydder pigerne alt til side, N. P. gik kassen op, og den allestedsnærværende madamme skælder ud som sædvanlig. Så kører de hjem i den lyse sommernat, læsser af, slæber ind, vasker op, stiller til side, åbner værts-huset igen, og om aftenen tier selv madammen. - Nu soves der.

Gårdskarlen på hjørnet er ringforlovet med pigen hos N. P. Gårdskarlen hedder Jens Peter Hansen, og pigens navn er Anna Marie Nielsen. De blev min far og mor. De slider begge hårdt for næsten ingen løn, men det, der i dag synes umenneskeligt, var almindelig skik og brug den gang, altså omkring år 1900. Standsforskellen er enorm og selvfølgelig, arbejdsdagen er besværlig og selvfølgelig. Men nu som før findes der venlige og uvenlige mennesker, nogle, der stiller rimelige krav, og nogle, der stiller ganske urimelige krav til andre. Og så er der sådan en som madam Hansen. Hun er noget

særligt. Altid raser hun og titulerer sine omgivelser, især pigerne: "Dovenkroppe", "Svin af første skuffe" (jeg har aldrig hverken før eller senere hørt det sidste udtryk). Det gør ondt i mig, når jeg tænker på, hvad min flittige, sirlige, pæne og stilsfærdige mor måtte tåle. - Den anden pige er datteren i huset, og tænk, hun har det ikke spor bedre end Anna. Madammen er som et evigt uvejr - også N. P. får sit - hun truer ham med død og helvede. Engang imellem raser også han, men stort set passer han sin geschæft og tager det roligt på kromands vis.

Men tiden går. Anna og datteren græder sig tit i søvn. Sommetider af udmattelse over det hårde arbejde, f. eks. efter den frostdag, hvor de hele eftermiddagen står og skyller en storvask ude ved pumpen i gården, til andre tider, fordi de hverken kan stå eller gå madammen tilpas. Så siger datteren, der er ringforlovet med en jurist: "Anna, når jeg snart gifter mig, skal du komme og være pige hos mig". Anna siger ja, for med hende og Jens Peter har det lange udsigter.

Og sådan bliver det, Anna bliver en dag "Nanna", barnepige hos sin lidelsesfælle, der bor med sin egenrådige jurist i Vordingborg. Senere får Anna sin sidste plads inden ægteskabet, denne gang igen i Præstø, og den fineste plads i byen, nemlig hos dom-

meren, der også er borgmester. Anna bliver kokkepige, og kokkepigen i sådan en plads har en vis anseelse: hun køber ind, og de handlende vil gerne stå sig godt med hende, for det er jo ikke småportioner, der bruges; tænk, hvad der skal til i en herskabshusholdning, hvor man hele sommeren igenem modtager fruens adelige familie, og hvor man skal vise, at borgmesterboligen formår noget, til trods for, at borgmesteren og dommeren desværre er borgerlig og hedder noget med "sen" i enden.

Anna har vist aldrig hverken før eller senere haft det bedre end her. Hun har sit eget værelse (hvor hun ikke - som i Vordingborg - må tage spædbørn ind til sig om natten, for at ægtemanden kan få fred). Desuden har hun og stuepigen en lille fælles dagligstue. - Hver sommer løser borgmesteren partoutkort til badeanstalten, der ligger i fjorden lige nedenfor borgmesterboligens have. Anna lærer sig at svømme og bader hver dag hele sommeren og undrer sig over, at det times hende at havetid til den slags luksus. Om søndagen går hun og Jens Peter tur i Nysø Allé eller i anlægget, Jens Peter med bowlerhat, Anna iført spadseredragt og med fjerboa. Pigerne må også modtage besøg på værelset; tænk, at have en dagligstue, hvor man kan

dække op for sin elskede og være sig selv.

Efter 6 års forlovelsestid beslutter Anna og Jens Peter at gifte sig. Jens Peter har mange skrupler. Han er bange for, at han ikke kan forsørge Anna ordentligt, men omsider står brylluppet dog. De bliver viet i Roholte kirke, hvor Anna er døbt og konfirmeret, og om aftenen kører de i hestevogn til deres nye hjem i Hestemøllestræde i Præstø. På hele turen fra Roholte til Præstø sidder Jens Peters søde stedmoder og synger for dem. Anna har "12 af hvert", og alt er af bedste kvalitet. De har også sparet sammen til en meget fin egetræsspikestue, og for at sætte prikken over i'et forærer snedkeren dem et dertil hørende sybord i brudegave. Alt er lavet af udvalgt egetræ, der er godt lagret. Soveværelset har 2 store senge, toiletmøbel med spejl, desuden servante med marmorplade og et flot servantestel i porcelæn, påmalet store grønne blomstermotiver. Alt er betalt, så man skylder ingen noget. På buffeten står blandt andet 2 smukke sølvlysestager, som borgmesterinden har givet Anna, da hun rejste fra pladsen. Anna har altid været forelsket i de stager, og fru'en må have syntes godt om Anna, siden hun tager dem fra sit eget bord og giver hende dem.

Anna går ud og serverer, når folk skal have gilde, for at hjælpe lidt på Jens Peters indtægt, der jo ikke er noget særligt. Men Jens Peter har nu heller ikke i sinde at være gårdskarl hele livet.

En aften står Anna og stryger Jens Peters skjorter. Så banker det på døren, og hun går ud for at lukke op. Udenfor står der en dreng med en pakke, som han giver Anna, idet han siger: "Jeg skal hilse fra madam Hansen og sige værsgo". Drengen går straks, og Anna er i vildrede - hvad mon det er? Hun pakker ud og står så med en chokoladekande i hånden. Kanden er stor, buttet, fint dekoreret, og øverst på hanken ligger der en forgyldt løve. Kanden kender hun - den hører ellers til i "privaten" hos gæstgiverens. Anna er meget forundret, men tænker så, at noget godt er der i alle, altså også i madammen. Da Jens Peter kommer hjem, viser hun straks kanden frem, og de undrer sig sammen, men bliver enige om, at madam Hansen sikkert - trods alt - er lidt nært i anledning af, at hun og N. P. den næste dag skal fejre deres sølvbryllup. Det skal være et mægtigt gilde. Der er køgt og stegt og bagt i dagevis. Og alt, hvad der kan gå og krybe i Præstø og omegn, vil aflevere en gratulation. Jens Peter skal være med i en deputation,

som den næste morgen skal aflevere et sølvbeslået seletøj som gave til sølvbrudeparret. Det er han ret optaget af og glæder sig til. Næste morgen hjælper Anna Jens Peter i stadsen, og han drager af. Anna glæder sig til at høre nyt, og nyt hører hun. - Da Jens Peter og hans venner når gæstgiveriet, står N. P. Hansen selv i døren, bred og fattet: "Ja", siger han, "her bliver ikke noget sølvbryllup i dag, for madammen er rejst fra mig, til Amerika".

Deputationen vender om, mærkelig til mode; hvad der bliver af seletøjet, ved jeg ikke. Jens Peter går hjem til Anna og fortæller, og hele byen summer: Har I hørt, at madam Hansen er stuk-

ket til Amerika, tænk, på sølvbryllupsdagen. Anna undres også, men kommer i tanker om, at en af madammens utallige trusler var, at sølvbryllup, det ville hun i hvert fald ikke blive og fejre. Alligevel synes det Anna utroligt, for madammen har jo selv stået for hele arrangementet, så alt kunne være rede til dagen. Og hvordan kan hun tænke på at give sin tidligere pige, som hun har prøvet at plage livet af, en gave til sidst? Ja, man må undre sig, menneskelivet er mangfoldigt. Madammen ser man aldrig mere i Præstø. Hun er virkelig taget til Amerika via familie i København. I staterne har hun en søn af et tidligere ægteskab.

Bevaringsforeningens tur til Ringsted 21.5.1995

Vejret var ikke forårslunt da en lille skare tog med bevaringsforeningen, gennem det lyse, dejlige landskab til Ringsted Mølle, hvor Morten med stor begejstring fortalte møllens historie og viste rundt. Herefter beundrede vi byfornyelsesprojekterne i Ringsted. Byen har ikke mange gamle bygninger, men byfornyelsen havde givet et spændende sammenhæng i gademiljøet. bl.a. blev en smuk, og præmieret, butikfacade beundret. Et hastigt besøg på Ringsted rådhus, derefter frokost i teknisk forvaltnings kantine, rundvisning i Skt. Bendts Kirke med Valdemarernes grav. Dagen sluttede i den grønne skov ved Haralds Kilde, hvor Jens Sparre, serverede varm kaffe som vi nok kunne trænge til. Synd at der ikke var flere deltagere til en ualmindelig vel tilrettelagt og gennemført dag af Bevaringsforeningen og ikke mindst Jens Sparre.

"Lidt om Præstø"

Den 26.de maj 1860.

Liden er kjøbstaden Præstø, men har en yndig beliggenhed, især når man betragter den fra landevejen på søndre side, hvorfra der haves en skøn udsigt til skovene på Jungshoved til Møens Bjerger, til den lange Odde Fed, til Farø og Stevns Herreder - , og man tillige seer de slangeformige Fjorde og Indsøer, der danne adskillige halvøer i naboegnene. Selv Præstøe ligger på en Insel gandske omgivet med vand, hvorover der er slaget en bro ved stadens næsten eneste port, thi vel er der ved den østre ende også overkørsel, men da der ingen bro haves, er det vanskeligt at komme over, især når høje vande indtræffe.

Bygningerne er simple men kønne, som den sidste store Ildsvåde især har foranlediget. Den ene store gade er bred, temmelig jævn, og derfra løbe adskillige små stræder, til stranden, møllen og de våninger som bag ved hovedgaden ere beliggende. På dens nordre side ere fornemmelig en del gode haver, men ved høje vande ere de udsatte for oversvømmelse. Den liden ø, som byen ligger på indeholder på den Nordre side nogle

frugtbare små kornvænger og skønne frugthaver, som tildels ere de pladser hvor rytterstaldene og barakkerne for en halv snes år siden stode. Der er nu ingen Garnison i byen, Borgerne søgte og bleve fri for den eskadron ryttere som tilforn lå der, men om det er til sand nytte for det hele borgerskab, bør og kan jeg ikke bedømme. De militære gavnedøge i nogle henseender indbyggerne, hvor de ligge i garnison.

Præstø har tilforn i ælde tider kun været et fiskerleje og siden et kloster, hvoraf ruderne endnu er synlige ved den østlige ende. Kirken er smuk både ud- og indvendig, frem for mange andre små købstæders kirker. Handelen er ikke ubetydelig, dog losses og lades mere end i mange andre steder, som er meget større, thi havnen er god og sikker, sejlrenden anelig, og priserne på, hvad der købes og sælges er ganske antagelige. Husene og gårdenes antal kan omtrent være 60, de er ikke meget dyre, da man der kan købe en bopæl for 5-600 RD, som på andre steder i Sjælland måske ville koste tredobbelt af slige størrelse. Der er en god kalkfabrik, som

drives med stenkul og har en betydelig afsætning. Vandet er for det meste brakt, dog laves deraf got øl og brændevin, men udenfor byen er en skøn kildé. En tobaksplantage drives også med megen held, så landhusholdnings selskabet har givet præmier til ejeren, en svenske, der tillige er byens klubs vært, hvor der om vinteren haves bal og andre forlystelser.

Byen har omtrent et hundrede tønder land til agerdyrkning, og nogle holme til græsning, hvorhen malkepigerne må sejle på både. Nogle få borgere bruge staldfodring dog ikke så meget kløver som med spøl og drank tillige med noget græs. Fiskeriet kunde her drives med virkelig og anselig fordel, men kun få af Indvånerne benytte sig deraf, de have ej heller de retskafne redskaber til denne næringsgren, men køber hellere af nabofolkene, som bo ved Præstøe bugt, de fisk, som forbruges i husholdningen. Der er en del tinke og duelige professionister, men også nogle fattige, der må lade håndværket hvile og ernære sig ved dagleje, i sær med at skjære brænde og egetømmer, da en virksom bødker køber hvert år mange store ege i skoven, lader dem fang-skære til stølper, løsholter, forplanker, stakitter, vogntømmer, bødkertræe o.s.v., og

deraf har et betydeligt oplag til udsalg for naboegnene, skippere og hjulmænd, foruden det meget han selv deraf forbruger i sit eget værksted, hvor han holder svende og drenge, og på den måde sætter han mange hænder i arbejde.

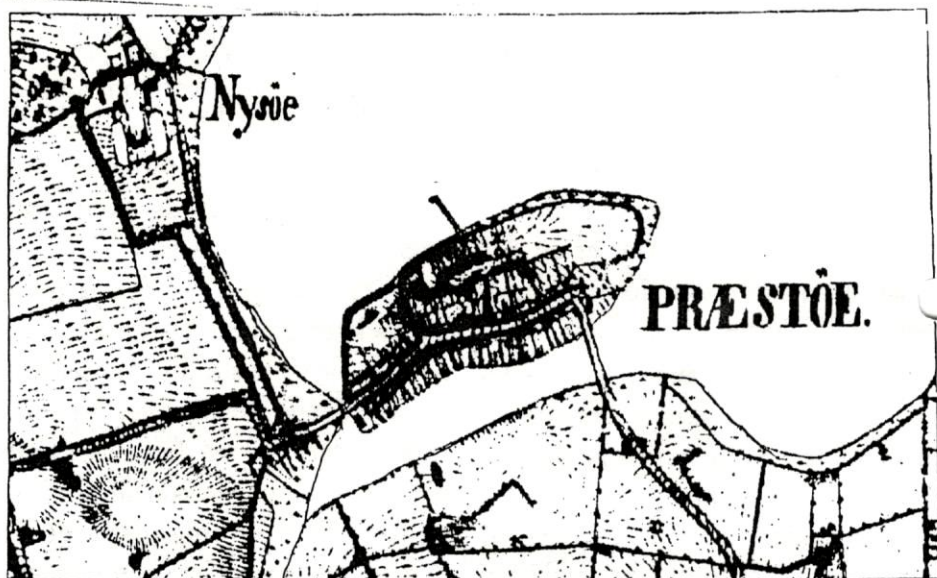
Vejen fra Præstø forbi Nysø er meget slem, de gyselige huller og den dybe blåler gør passage, der som oftest såre vanskelig, thi med høje vande går stranden ind og bliver enten stående i moradserne eller opkaster hele dynger af tang, som siden ved at forrådne gør vejen endnu slettere og forårsager en hæsliig stank for ubevandte. I fjor, da der blev ny forandring med den lollandske post, forpligtedes han til at køre om ad Præstø, både på Hen og Hjemrejsen. Vejen blev desårsag noget forbedret, men al umage var spildt, da høje vande atter indtrådte og bortskyllede reparation og fyldingen. Nu bliver derfor postsækken befordret til hest fra Tappernøje, og vognene altså befriede for at køre denne hæsliige vej. Vi andre landboer derimod må desværre så ofte prøve den, når vogne skal udføre korn og hjemføre købmandsvarer fra Præstø, men meget let kunne alt dette hæmmes, når vejen efter billighed

måtte på den anden side Nysø, hvis hovmarker omfavner på begge kanter de agre, som er henlagde til byen, og disse få agre må dog give rum til den store landsby og byens egen vej. Den lange Odde Fed danner en stor Indsø, som kaldes Præstø bugt, her er en stor bro, hvorover den undertiden

er vanskeligt at passere formedelst søens stigen. Ved bugten ligger det smukke gæstgiversted Tappernøje, som har megen søgning af alle rejsende, da beværtningen er hurtig, renlig og billig, ja alle bekvemmeligheder indrettede både for den højere og ringere klasse.

Dette var lidt fra arkivets gemmer registreret under "A6019"

* * * * *

*Generalstabsmesterens kort, opmålt 1832.
Kort & matrikelstyrelsen.*

Historien om vrage "19"

I foråret 1969 besluttede Sv. Åge Iversen og jeg at kigge lidt på luftfotos af Fakse Bugt og omegn. Der var nogle interessante områder ved Str.gårds Dyrehave og midt ud for Feddet, samt i nærheden af Fedhage.

Om sommeren svømmede vi rundt med maske og schnorkel og fandt nogle vrage, hvoraf de fleste var strandinger fra stormflods-natten i november 1872.

Ved Feddet fandt vi det vrage, der senere blev registreret i National-museets Vrageregister som vrage 19.

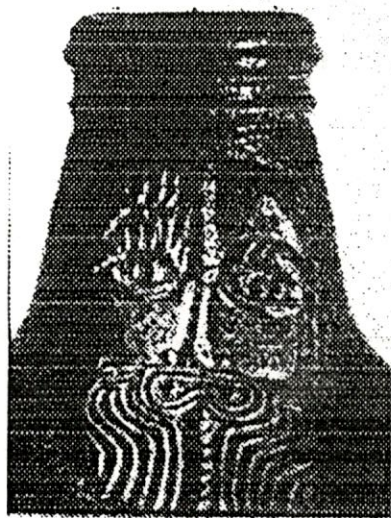
Det var ældre og i den nordlige ende stod en dunk af salt-glaseret rhinsk stentøj, en såkaldt "skægmand" oven i en dyng brændte teglsten af udenlandsk rødler og i et andet mål end vore dages mursten.

I mastefoden var der en firkantet udhugning. Nede i mastehullet var der to mønter, der havde ligget upåagtet frit fremme. Da vi må antage, at rigningen er gået overbord ved forliset, må det betyde at vi er de første, der har undersøgt stedet.

Det var så heldigt at "skægmanden" havde et skægge-mandshoved på halsen og et monogram midt på dunken. Den pottemager i Rhinegnene, der fremstillede netop dette veldefinerede design, lukkede i 1580 sit værksted. Dette sammenholdt med de to mønter, indsnævrer tidsinter-vallet for forliset til 1580 +/- 20 år.

Skibsskroget er forholdsvis velbevaret. Pæleormene har det dårligt inderst i Fakse Bugt. Samtidig anslår museumsfolkene på Skibs-historisk Laboratorium, at der er tusindvis af vrage i Fakse Bugtområdet.

I efteråret fik Skibshistorisk Laboratorium en bevilling på 35000 kr til undervands-arkæologiske under-søgelser. Man gik straks i gang og arbejdede sig fra Amager sydpå. Det var et hold bestående af Christian Keller, Lars Kann Rasmussen og dykker Erik Hansen. De arbejdede sig langsomt ned i mod Præstøeg tegnet og positionen bestemt på tre af hinanden uafhængige måder.

Under arbejdet med vraget blev sandet spulet ud af skibet og jeg havde på et tidspunkt fri for at deltage. En betonblok med en ind-støbt blyplade mærket "19 / 69 National-museet" blev sat midt i skibet.

Tre måneder senere var stort set alt det sand, der var spulet ud, erstattet og skibet næsten dækket.

Der kommer jævnligt stumper af skibet i land efter vinterstormene.

Nord for dette vrag ligger en stor dyngke koralkalk. Måske er der et skib nedenunder. Ingen ved det. Man har spekuleret på, om det kan være lasten fra vrage 19.

Dog har bunkens form som et skib. Desuden er det et nydeligt lille koralrev med et eventyrligt rigt dyre- og planteliv, selvom det er længe siden, der har været liv i korallerne. Der er 50 meter mellem vrage 19 og koralkalken.

Ole E. Hansen

Strandinger

paa

Danmarks Kyster

FRA 1STE JANUAR 1858 TIL 31STE DECEMBER 1888

Udarbejdet af J. S. Mohlenberg.

- grundstødt Sejlskib □ grundstødt Dampskib.
 ● totalforlist —do— ■ totalforlist —do—

R.S. x Redningsstation.

Skomagerlauget i Præstø.

I "Præstø-posten" nr. 8 1947, har vi fundet følgende artikel:

Det var omkring 1470 der blev paabegyndt Opførelsen af Antonii-Klosteret i Præstø, og da der dengang kom en del Munke fra Morkær, og sandsynligvis ogsaa en Del flere Indbyggere til Byen; der foreligger flere Vidnesbyrd om at Byens Borgere sad i god Bedrift. Navnlige udviklede Haandværkerstanden sig.

Byen havde for 400 Aar siden saa mangeskomagere, at disse dannede et Laug, der fik Privilegier af Kong Hans, i hvilken Anledning der udfærdigedes et kongeligt Brev, som gengivet ordret, dog med Nutidens Skrivemaade lyder: Hans, Konge til Danmark o. s. v. gøre alle vitterligt, at det, paa det at Messer og Gudstjenester.

Som Skomagerembedet udi vor Købstad Præstø holder og haver for Sct. Nikolaj Alter udi Præstø Kirke, maa og skal ved Magt opholdes og formæres, saa og af Vor synderlige Gunst og Naade Vore kære Undersatter i foreskrevne Skomagerembede i Præstø, som nu ere og kommende vorder, til gode og Bistand, haver Vi unde og tillade og med dette Vort

aabne Brev unde og tillade, at de her efter maa og skulle have, nyde, bruge og beholde den Skraa, Lag og Privilegier, som dette Vort Brev underhælder, udi alle sine ord, Artikler og Punkter, som samme Skraa indeholder, dog med saadant Skæl, at hvilken ud af foreskrevne Embede i Præstø, som forgør sig imod anden i Embedet, i Ord eller gerning, han skal derfor Bøde imod Lauget, Gildebroder og Gildesøster, eftersom foreskrevne Skraa inde holder og derudover imod os, Som det sig bør af Rette og skal Oldermannen udi foreskrevne Laug tilsiage Vor Foged deri Byen, naar nogen Bøde faldende vorder, udi deres Embede, at Vor Rettighed ikke forties. Og skulde Vore Undersatter i foreskrevne Embede herefter sælge Sko og Støvler for redelig værdi som de tykkes at kunne.

Brevet er dateret Vordingborg 1. Advent Søndag i Aaret 1510 og findes i Afskrift af Magister Windsløw i den Kallske Samling Nr. 470 paa det kongelige Bibliotek. Originalen findes ikke mere og det vides, at Skomagernes

gamle laugsprotokol og flere gamle Dokumenter, Skomagerlauget vedrørende, brændte under den store Ildebrand, der hærgede Præstø i 1750.

Det "redelige værd", som Skomagerne maatte tage for deres Varer, beløb sig efter Takst af 1524 til 2 Mark og 4 Skilling for et Par gode Støvler, et Par gode Sko kostede kun 10 Skilling, et Par Bøndersko 8 Skilling og et Par

Drengesko 4 Skilling. Samtidig kostede et Par laadne Handsker 3 Skilling, et Par ulaadne 2 Skilling og et Par Kvindehandsker ligeledes 2 Skilling.

En stor Skade var det, at den gamle Laugsprotokol brændte i 1750; den kunne sikkert have fortalt mange interessante Ting om Livet blandt de gode Præstø-Skomagere paa Kong Hans' Tid.

11 skomagere i Præstø.

Nanna Ingerslev skriver i "Præstø-Posten" følgende til artiklen om Skomagerlauget i Præstø.

I tilslutning til det i Nr. 8 omtalte brev fra Kong Hans 1510 om „Skomagerembedet i Præstø" kan det måske interessere gamle bysbørn at oplyses om, at der endnu i min barndom 1865-80, hvor Præstø havde omkring 1400 indbyggere, her var 11 skomagere bosiddende med selvstændige forretninger og værksteder med lærlinge og Svende.

I den østlige ende af Adelgade overfor Jomfrustræde 1) Skomager D. Larsen og naboen 2) V. Jochumsen. Længere henne i Adelgade paa Hjørnet af Hestemøllestræde 3) Skomager

C. Larsen, hvis to sønner uddannedes til Svende, men forlod håndværket da, den ældste blev gymnastiklærer, den anden postbud. På den anden side af Adelgade 4) Skomager H. Bang, der også, uddannede sine to sønner, så den ene, Peter, fik sin egen forretning overfor apoteket, den anden, Karl, fortsatte faderens forretning indtil 1936. På Torvet havde H. Bangs broder 5) forretning paa hjørnet af Jomfrustræde, og 6) Th. Petersen ved Kittenstræde.

I Rådhusstræde 7) Skomager Jens Jensen, kaldet „Franske Jensen" fordi

han i vandreårene havde været, i Paris og syede de fineste balsko.

I Adelgade over for Thygesens stræde 8) Vinberg, hvis to sønner uddannedes i håndværket, den ældste døde ganske ung, den anden blev senere husfader på Sømands-hjemmet i Esbjerg.

På Vesterbro 9) Skomager J. P. Jensen der døde 1907, 91 år gammel, og sønnen, Edvard Jensen, der døde 1946, 98 år gammel. Lidt længere ude 10) Skomager Ole Petersen, hvis søn endnu fortsætter forretningen, og endelig yderst på Vesterbro 11) Skomager H. M. Kyhn, hvis navn kunne læses Hans Majestæt Kong Yhn.

Når så mange Skomagere kunne ernære sig familie i den lille by, var det jo fordi alt fodtøj var håndarbejde og byens store opland også forsynedes herfra, ja, C. Larsen havde endog leverancen til Oringe Hospital. Nu, hvor alt fodtøj er fabriksarbejde, så detsælges fra alle manufakturbutikker, er der kun 3 Skomagere i Præstø, nemlig foruden omtalte A. Petersen, Vesterbro, Leo Christensen v. banken og C. Nielsen i Torvestræde, og så en fodtøjsforretning længere nede i Adelgade.

Nanna Ingerslev. (juni 1947)

Efterlysning !

Skal du "rydde op" i dine skuffer eller gemmer, eller på loftet ? Har du gamle billeder, tegninger, breve eller dokumenter liggende er arkivet interesseret i dette. Måske syntes **du** ikke det er noget, men vis det til arkivet før du smider det væk. Det er "historie" og måske mangler vi det i arkivet.